

Г.Н. Ушаков

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРЕСИВНИХ МЕТОДИК НАВЧАННЯ В АРХІТЕКТУРНУ ОСВІТУ

У вітчизняній архітектурній освіті, як і в системі вищої школи в цілому, залишається актуальною проблема взаємозв'язків між наукою, освітою і практикою. Результати новітніх досліджень недостатньо і несвоєчасно впроваджуються в навчальний процес і проектну практику. Фахова освіта не встигає за сучасними умовами і можливостями практичної діяльності. Велика інерційність переліку дисциплін та навчальних програм з одного боку забезпечує збереження кращих традицій певної школи, а з другого боку – призводить до несвоєчасного реагування на актуальні потреби. І це в той час, коли необхідно не лише швидко реагувати, а працювати на випередження, працювати на завтрашній день. Через це система фахового навчання невпинно збільшується в кількісних показниках шляхом додавання нових необхідних дисциплін з дуже повільною зміною та скороченням попереднього складу дисциплін. Це призводить до перевантаження всієї системи відносно студента, що має обмежений час. Загальна якість навчання знижується, непропорційне збільшення об'єму загальноосвітніх дисциплін заважає опануванню фахової підготовки. Ці протиріччя розв'язуються шляхом виснаження під час навчання, а потім знову через виснажливе опанування дійсно необхідних професійних знань та навичок вже під час роботи за фахом.

Доки будуть розв'язані глобальні протиріччя, що склалися між освітою, науково-методичними розробками та життям, слід вже сьогодні діяти паралельно в напрямку покращення якості фахового навчання без фізичного перевантаження студента. По-перше, сьогодні в навчальному процесі можна більш ефективно застосувати сучасні інформаційні технології. По-друге, на ускладнення зовнішніх умов можна відповісти альтернативою внутрішніх можливостей. Там, де потрібні надзусилля за звичайних методів діяльності, можливо обійтись без перенапруження застосовуючи альтернативні методи. Йдеться про впровадження в навчальний процес існуючих ефективних методик та прийомів навчання і про розробку нових методик, за необхідності спеціалізованих за напрямком професійної підготовки. Ці методики зараз викладаються у фрагментарному вигляді на спеціальних курсах окремо від системи середньої та вищої освіти. Але принципово нової якості інтелектуальних можливостей можна досягти, якщо надати можливість студентам (а краще також школярам і абітурієнтам) опановувати прогресивні методики та прийоми навчання безпосередньо на перших курсах і не

фрагментарно, а у вигляді системи технік. Тоді окремі техніки будуть взаємно посилювати одна одну. Навіть поверхнєве опанування цієї системи дозволить підвищити якість засвоєння всіх дисциплін, оскільки забезпечить розвиток базисних функцій інтелекту (сприйняття, усвідомлення, мислення, запам'ятовування, уява). Ця методична система може бути введена до навчальної програми в якості окремої дисципліни, факультативу чи спецкурсу. Як мінімум, це впровадження може виглядати як рекомендація опанування спеціально адаптованої методичної літератури, забезпеченої навчальним закладом. Також можна рекомендувати існуючу додаткову літературу (забезпечивши її наявність в бібліотеці закладу) та джерела в Інтернеті. Доцільно в межах сайту вузу створити окремий сайт для інтерактивного опанування прогресивних методик навчання.

Сутність цієї методичної діяльності полягає в наступному. Для того, щоб ефективно навчати, треба навчити навчатись. І саме навчальний заклад має створити для цього умови. Враховуючи сьогоdnішній інформаційний потік, тенденцію до його збільшення, а також динаміку постійної зміни умов, засобів та вимог професійної діяльності, іншого виходу просто немає.

Методична система прогресивного навчання має складатись з загального блоку методик, що допоможуть при опануванні загальноосвітніх дисциплін, та спеціального блоку методик, зібраних та розроблених для потреб фахової підготовки. До загального блоку можна включити методики: динамічне читання, запам'ятовування, управління діяльністю, риторику, управління увагою та ін. До спеціального блоку методик, призначених для архітектурного навчання (аналогічно для факультетів дизайну) можуть увійти методики: розвитку просторової уяви, професійної образної пам'яті та ін. За змістом та формою методична система має бути динамічною, своєчасно реагуючи на нові потреби, можливості та засоби.

Паралельно, та поки немає спеціального курсу підготовки до навчання, доцільно висвітлювати на початку вивчення різних дисциплін рекомендовані методики ефективної інтелектуальної роботи в царині певного предмету. Наприклад, на заняттях з іноземних мов та історичних дисциплін бажано пропонувати ефективні прийоми запам'ятовування, на заняттях з малювання – методики образної уяви та ейдетичної фотопам'яті, на заняттях з архітектурного проектування – огляд сучасних методик проектування, умоглядного формоутворення та оперування проектними об'єктами. Якщо не просуватись цим шляхом, то хаотично накопичені знання залишатимуться пасивними, як запилені книжки на полицях, і не перейдуть в активований стан сучасної професійної діяльності.